

LSS

Sustavi za praćenje i vođenje procesa

Branko Jeren i Predrag Pale

Fakultet elektrotehnike i računarstva
Zavod za elektroničke sustave i obradbu informacija

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

LSS

Lokalne računalne mreže

LAN
Local Area Network

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

Što su lokalne računalne mreže ?

- **zemljopisno su omeđene**
 - jedna zgrada (soba)
 - ili skupina zgrada u dometu vidljivosti ("campus")
- **jedan vlasnik**
- brzine prijenosa podataka **10 Mbps** i veće
 - iako neki smatraju da je već i 2 Mbps dovoljno

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

Što je IEEE 802 ?

- *Institute of Electrical and Electronic Engineers*

- **skupina standarda za lokalne računalne mreže (LAN)**

- 802.1 - uvod
- 802.2 - gornji dio Data Link Layer-a (LLC)
- 802.3 - CSMA/CD (Ethernet)
- 802.4 - Token Bus
- 802.5 - Token Ring

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

IEEE 802.1	Bridging (networking) and Network Management
IEEE 802.2	Logical link control
IEEE 802.3	Ethernet
IEEE 802.4	Token bus
IEEE 802.5	Defines the MAC layer for a Token Ring
IEEE 802.6	Metroplitan Area Networks
IEEE 802.7	Broadband LAN using Coaxial Cable
IEEE 802.8	Fiber Optic TAG
IEEE 802.9	Integrated Services LAN
IEEE 802.10	Interoperable LAN Security
IEEE 802.11	Wireless LAN & Mesh (Wi-Fi certification)
IEEE 802.12	demand priority
IEEE 802.13	
IEEE 802.14	Cable modems
IEEE 802.15	Wireless PAN
IEEE 802.15.1	Bluetooth certification
IEEE 802.15.4	ZigBee certification
IEEE 802.16	Broadband Wireless Access (WiMAX certification)
IEEE 802.16e	(Mobile) Broadband Wireless Access
IEEE 802.16.1	Local Multipoint Distribution Service

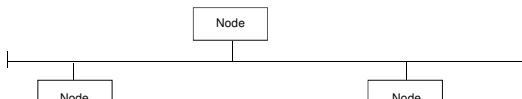
LAN © 1991.-2015.

IEEE 802.3

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

802.3 - CSMA/CD

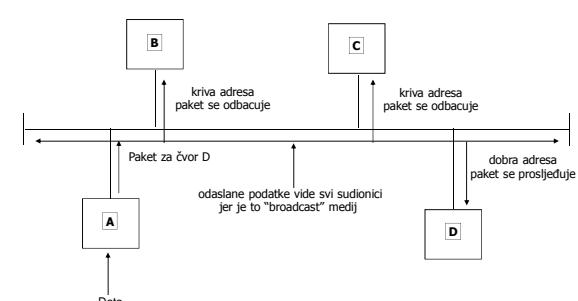

- sabirnica
- Carrier Sense Multiple Access with Collision Detection
- **Ethernet** je samo jedna primjena (proizvod) 802.3
- standard definira
 - medij
 - konektore
 - električke karakteristike
 - protokol
 - format podataka

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

802.3 - kako radi ?

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

802.3 - kako radi ?

- primanje
 - **osluškujem** medij i primam **sve poruke**
 - gledam **adresu** u poruci
 - ako **nije** za mene, **odbacim**
 - ako **je** za mene, **prosljedim**
 - višim razinama softvera
- slanje
 - **osluškujem** da li je medij **slobodan**
 - čim **jest, šaljem**
 - dok šaljem, slušam priča li još i netko drugi
 - ako priča, prestanem slati i zagalamim
 - čekam slučajni iznos vremena i krenem od početka

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

802.3 - mediji i konektori

- izvorno je definiran koaksijalni kabel**

- "debeli", "žuti"
- "tanki", "radioamaterski"
- danas se uglavnom koristi**
- upletena parica, twisted pair (TP)
 - oklopljena (STP)
 - neoklopljena (**UTP**)
 - "foil" (FTP)
- svjetlovod

Naziv	Tanki koaksijani	Debeli koaksijalni	Neoklopljena parica	Svjetlovod
Tip žice	RG-8	RG-58	22 - 26 AWG	62.5/125 micron
IEEE Naziv	10BASE5	10BASE2	10BASET	10BASEF
Oznaka standarda druge oznake	IEEE 802.3	IEEE 802.3a "tanki mreža"	IEEE 802.3i "debela" mreža	UTP N/A

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

802.3 - koaksijalni kabel

- izvorno je definiran koaksijalni kabel
 - **50 Ohma**
 - zaključenje na oba kraja

- dvije izvedbe**

- 802.3: "debeli", "žuti"
 - "vampire-tap"
 - 500 m segment
- 802.3a: "tanki", "radioamaterski"
 - BNC konektor
 - 185 m segment

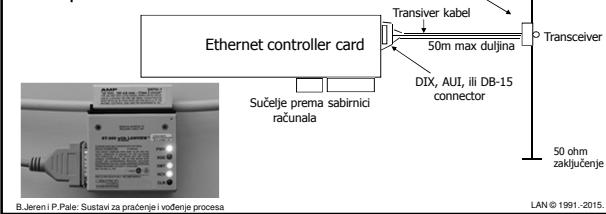
B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

802.3 - električke karakteristike

- 80 mA (na 25 Ohm) = -2V
- naponsko sljedilo 100 kOhm
- spajanje segmenata preko "repeater-a"
 - restauracija signala
- uređaji se na kabel spajaju preko "transceiver-a"

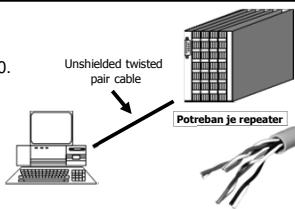

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

802.3i - UTP kabel

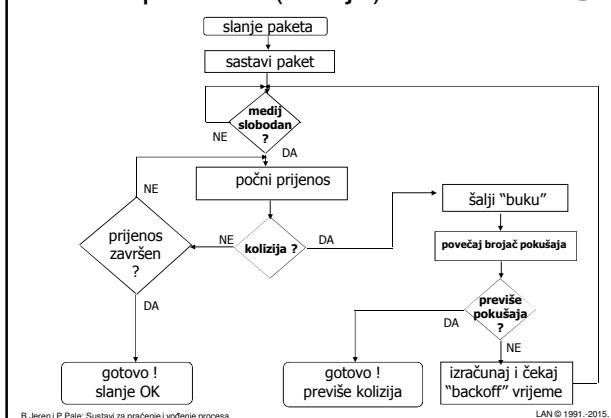
- UTP je standardiziran od 1990.
 - EIA standard TIA 568A
 - ISO/IEC 11801
- 8 vodiča
 - upletena parica
 - tri kategorije kabela

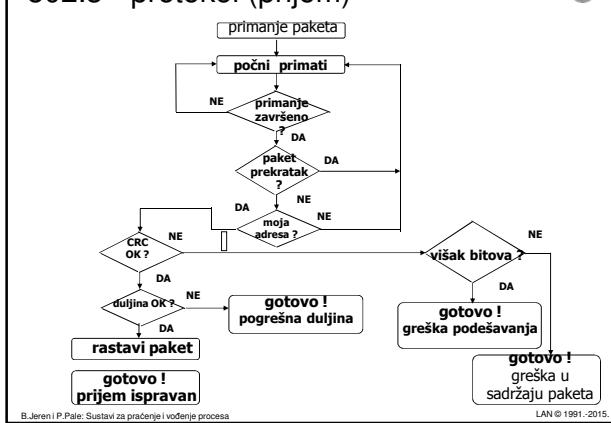
Kategorija	Primjena	Brzina	Pin
Cat 3	LAN	10 Mbps	1,2,3,6
Cat 4	LAN	16 Mbps	1,2,3,6
Cat 5	LAN	100 Mbps	1,2,3,6
Cat 6	LAN	1 Gbps	svi
Cat 6a	LAN	10 Gbps	svi
Cat 7	LAN, Telefon, CCTV	10 Gbps	svi

Signal	Pin Name	Description	cable wire color	Name	PW
1	TX<_D1	Transmit Data+	White with orange stripe	TX<_D1	1
2	TX>_D1	Transmit Data-	Orange with white stripe or solid orange	TX>_D1	2
3	RX<_D2	Receive Data+	White with green stripe	RX<_D2	3
4	Bl<_D3	Bi-directional+	Blue with white stripe or solid blue	Bl<_D3	4
5	Bl>_D3	Bi-directional-	White with blue stripe	Bl>_D3	5
6	RX>_D2	Receive Data-	Green with white stripe or solid green	RX>_D2	6
7	Bl<_D4	Bi-directional+	White with brown stripe	Bl<_D4	7
8	Bl>_D4	Bi-directional-	Brown with white stripe or solid brown	Bl>_D4	8

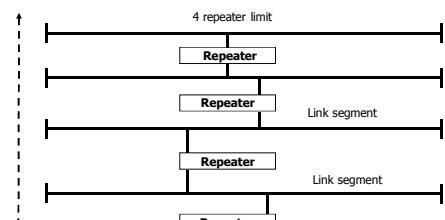
802.3 - protokol (slanje)

802.3 - protokol (prijem)

802.3 - topologije Produljena sabirnica

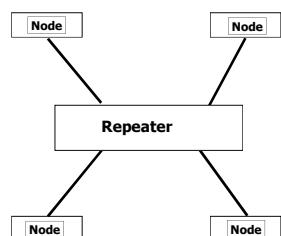

2500 m max za "debeli" Coax
1000 m max za "tanni" Coax

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

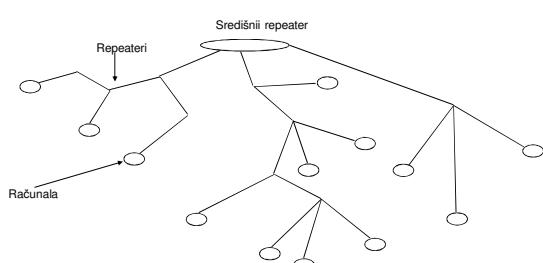
802.3 - topologije Zvijezda

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

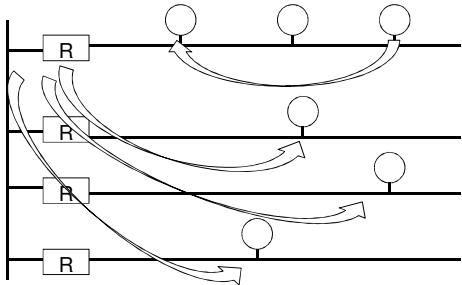
802.3 - topologije Stablo

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

Mreža s repeaterima

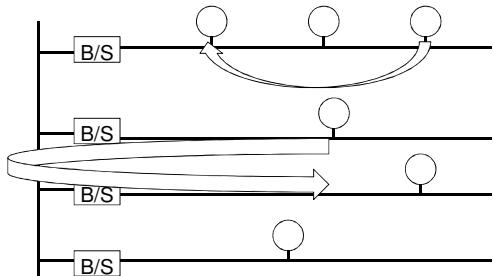

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LSS

LAN © 1991.-2015.

Mreža s preklopnicima

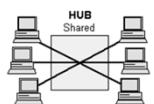
B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LSS

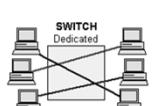
LAN © 1991.-2015.

Hub, repeater, switch

- HUB
 - spojište, koncentrator
 - u praksi se koristi za repeater
 - ali i za switch
- Repeater
 - električki pojačava signal
 - s jednog proslijeđuje na sve ostale priključke (eng. port)
- Switch
 - čita cijeli paket
 - ponovno ga šalje
 - samo na onaj port kojem je namijenjen
 - povećanje efektivnog prijenosnog kapaciteta

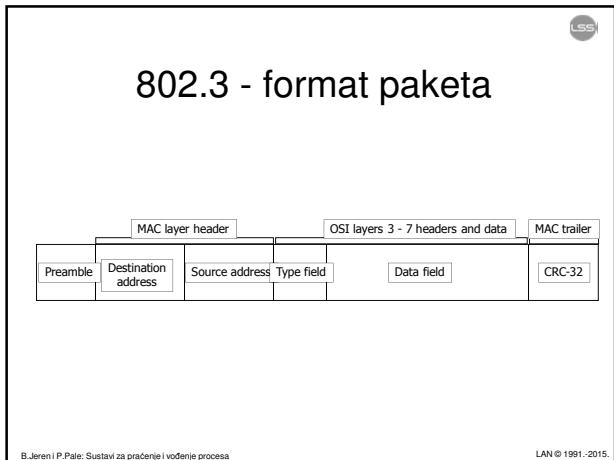

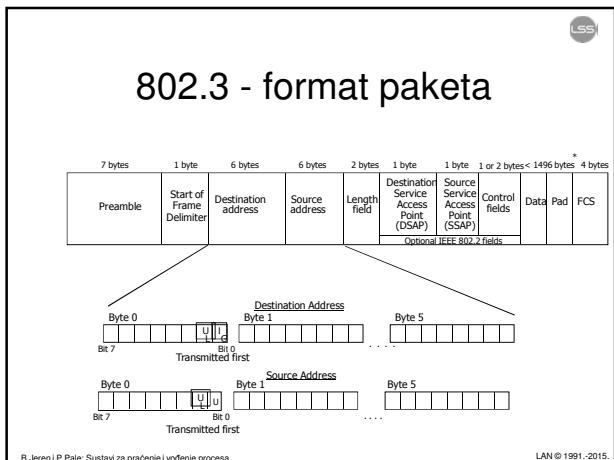
LAN © 1991.-2015.

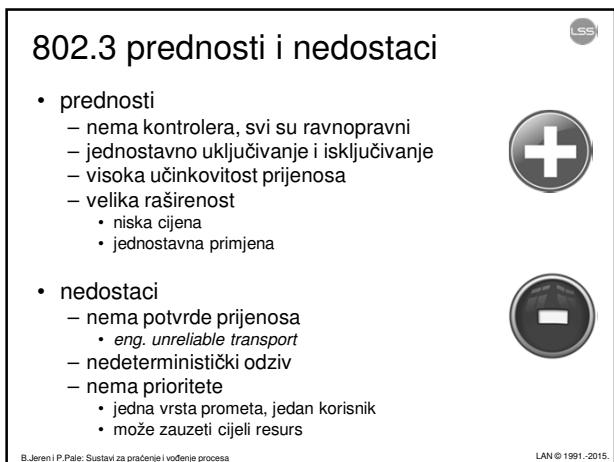

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LSS

LSS

Token Bus

IEEE 802.4

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

802.4 Token Bus

LSS

- sabirnica za industriju
- potreba za **determinističkim odzivom**
- potreba za linijskom topologijom: **sabirnica**
- potreba za prijenosom i drugih informacija
- definiran u General Motors

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

802.4 ideja prstena

LSS

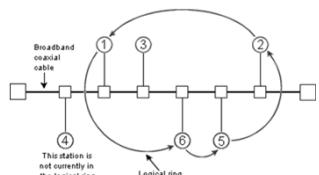
- nadzor nad komunikacijom se **ciklički prenosi** uvijek istim redoslijedom

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

802.4 kabel i modulacija

- koaksijalni **75 Ohma** (TV)
- amplitudna modulacija (TV)
- frekvencijski multipleks
 - video i audio signali u ostalim kanalima
- definirane brzine prijenosa:
1, 5, i 10 Mbps

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LSS

LAN © 1991.-2015.

802.4 signali

- modulacija omogućava prenošenje više signalova (simbola):
 - “0” i “1”
 - slobodno
 - tri simbola za kontrolu
- fizički sloj nekompatibilan s 802.3

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LSS

802.4 problemi protokola

- uključivanje
 - čeka da bude prozvana
 - ako ih je više, slijedi “aukcija”
- isključivanje
 - mora se odjaviti
 - bdije i onaj tko je predao token
- “zadržani” token
 - štoperice
 - aukcija

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LSS

LAN © 1991.-2015.

802.4 prednosti i nedostaci

- prednosti

- fizička sabirnica
- jedan medij za mrežu, audio i video
- determinizam
- jeftini medij

- nedostaci

- složeni SW
- mala rasprostranjenost
 - skup
 - teško se primjenjuje

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

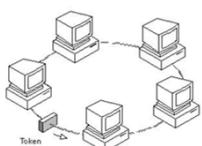
Token Ring

IEEE 802.5

802.5 Token Ring

- potreba za determinističkim odzivom
- prstenasta topologija
 - point-to-point veze
 - nepostojanje broadcast medija
 - sustav je broadcast
- digitalni prijenos

802.5 ideja prstena

- podaci se ciklički prenose **kroz** stanice

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

802.5 povezivanje

- **point-to-point** veze
 - svaka stanica je povezana s dvije susjedne
 - digitalne veze
- standard propisuje **oklopljenu paricu**
- konektori
- brzine prijenosa 4 i **16 (1989.) Mbps**
- stanica mora **osigurati fizički prospoj** ako ne radi
- moguća **zvjezdasta konfiguracija**
 - putem "wire center-a" (Multistation Access Unit)

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

802.5 kabeli

- standard propisuje oklopljenu paricu
- mogu se koristiti i:
 - neoklopljena parica (4 ili 8 žica)
 - svjetlovod
- kategorija 3 za 4 Mbps
- kategorija 4 za 16 Mbps
- preporučena **max. udaljenost 100 m**

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

802.5 konektori

- Universal Data Connector (UDC) za STP
- RJ-11 za UTP
- RJ-45 ili DB-9

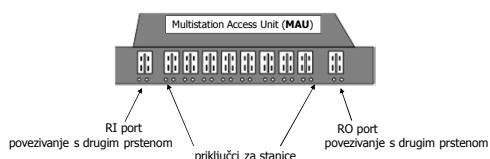

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

802.5 povezivanje

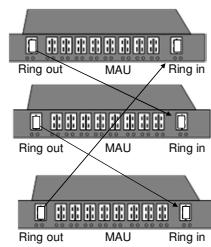
- **zvjezdasto**, preko središnjeg uređaja
- max. udaljenost za stanice je **100 m**

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

802.5 povezivanje

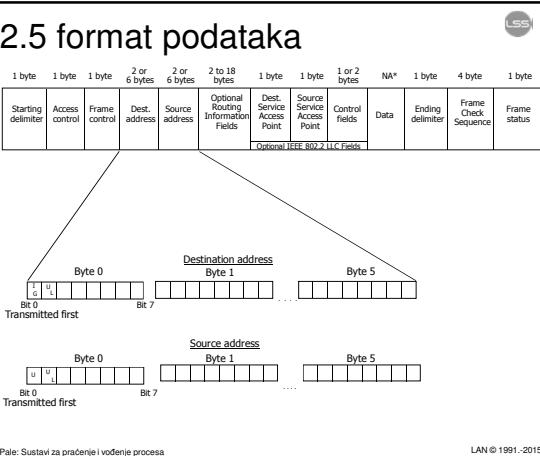
- moguće je više prstenova spojiti zajedno
- max. je 260 stanica

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

802.5 format podataka

802.5 prednosti i nedostaci

- prednosti
 - ima potvrdu prijenosa
 - eng. reliable transport
 - deterministički odziv

- nedostaci
 - koristi dio resursa čak i kad drugi nemaju što slati
 - manja učinkovitost prijenosa
 - mala raširenost
 - skuplji od 802.3
 - teža primjena

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

FDDI

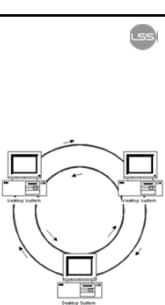
Fiber Distributed Digital Interface

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

FDDI

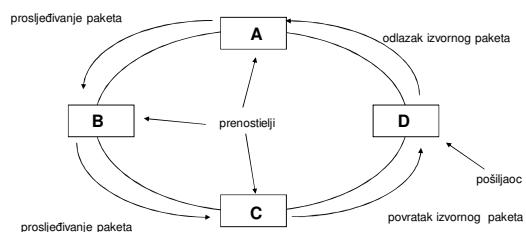
- Fiber Data Distributed Interface
- **prstenasta** topologija
 - dva prstena
 - DAS i SAS stanice
- 500 - 1000 stanica
- **100 Mbps**
- fiber (singlemode, multimode)
- **2 - 20 km**

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

FDDI ideja prstena

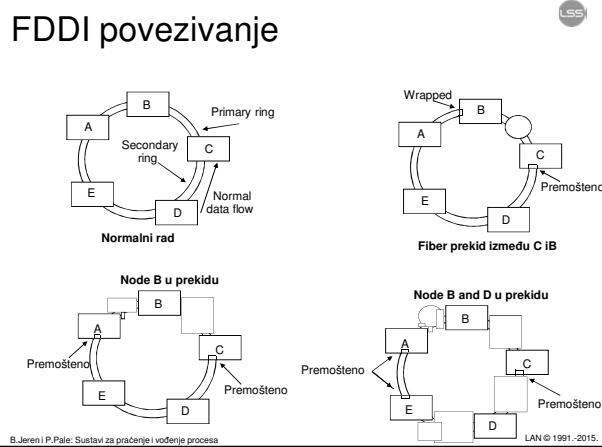

- podaci se ciklički prenose **kroz** stанице

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

FDDI povezivanje

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.

Sustavi za praćenje i vođenje procesa

SPVP.zesoi.fer.hr

B.Jeren i P.Pale: Sustavi za praćenje i vođenje procesa

LAN © 1991.-2015.
